

T-celler destruerer thyreoidea i musemodell

Ved Hashimotos tyreoiditt destrueres skjoldkjertervev ved en autoimmun prosess. Både B- og T-celler er tidligere blitt assosiert med sykdomsutvikling.

Hypotyreose gir mange og uspesifikke symptomer. Flere varianter av sykdommen er beskrevet. Autoantistoffer mot tyroperoksidase, som finnes hos 10–15 % av norske kvinner (1), har lenge vært assosiert med Hashimotos tyreoiditt. Antistoffenes rolle ved sykdomsutviklingen har vært uklar. Som ved de fleste andre autoimmune sykdommer har en T-celleavhengig mekanisme vært foreslått. Ingen har imidlertid kunnet vise dette in vivo.

I en studie fra England ble transgene mus brukt til å undersøke T-cellers betydning ved utvikling av sykdommen (2). Resultatene viste at tyroperoksidasespesifikke T-cellekloner induserte Hashimotos tyreoiditt med lymfocytinfiltrasjon av thyreoidea, subnormalt thyroksin (T4), økt TSH-nivå og vektøkning uten tilstedeværelse av modne B-celler eller antistoffer.

– Det er stort behov for mer kunnskap om mekanismene som ligger bak utvik-

lingen av autoimmun tyreoiditt, siden sykdommen rammer en stor del av befolkningen. Artikkelen er et gjennombrudd i forskningen på området og kan sette oss på sporet av årsakene til sykdommen, sier overlege Trine Bjøro ved Sentrallaboratoriet, Radiumhospitalet.

– Eneste behandling i dag er substitusjonsbehandling med tyroksinnatrium. Selv om tyroperoksidasemålinger i blodet kan fange opp dem som er i ferd med å utvikle autoimmun tyreoiditt og dysfunksjon, har vi ikke behandling som kan forhindre utviklingen. Det er sannsynlig at man finner tilsvarende mekanismer ved utvikling av andre endokrine autoimmune sykdommer, avslutter Bjøro.

Jens Bjørheim

jensbjorheim@yahoo.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Bjøro T, Holmen J, Krüger Ø et al. Prevalens av hypotyreose og hypertyreose i Nord-Trøndelag. Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 1022–8.
2. Quarantino S, Badami E, Pang YY et al. Degenerate self-reactive human T-cell receptor causes spontaneous autoimmune disease in mice. Nat Med 2004; 10: 920–6.

Redusert nyrefunksjon gir dårligere hjerteprogno

Selv lett redusert nyrefunksjon påvirker utsiktene etter hjerteinfarkt og annen hjertesykdom.

Nyresvikt øker risikoen for død og kardiovaskulær sykdom, men det er mer uklart om lett redusert nyrefunksjon har betydning.

I en stor populasjonsbasert studie med over 1,1 million amerikanere som ikke hadde fått dialyse eller blitt nyretransplantert, ble glomerulusfiltrasjonen (GFR) beregnet gjennom fireårsperioden 1996–2000 (1). Sammenliknet med personer med normal filtrasjonsrate (> 60) økte dødsrisikoen gradvis de neste tre årene med synkende verdier – justert hasardratio økte fra 1,2 (95 % KI 1,1–1,2) for dem med minst redusert nyrefunksjon (GFR 45–59) til 5,9 (95 % KI 5,4–6,5) for dem med mest redusert nyrefunksjon (GFR < 15). Tilsvarende økte risikoen for kardiovaskulær sykdom fra 1,4 til 3,4. Også i en oppfølgingsstudie om bruk av angiotensin II-blokkeren valsartan ved hjerteinfarkt hadde mild grad av nyresykdom betydning for prognosen (2).

– Disse studiene viser at også kronisk lett redusert nyrefunksjon har betydning for

forløpet av samtidig hjertesykdom, sier professor Bjarne M. Iversen ved Haukeland Universitetssjukehus. – Sammenhengen kan skyldes at redusert nyrefunksjon er uttrykk for systemisk karsykdom, og at personer med kronisk nyresykdom oftere har risikofaktorer for hjertesykdom, slik som hypertensjon, diabetes og hyperlipidemi.

Redusert nyrefunksjon kan også tenkes å skape et «indre miljø» i kroppen som fremmer kardiovaskulær skade, for eksempel endret kalsium-fosfor-regulering med utvikling av kalknedslag i kar, anemi og hyperhomocysteinemi, sier Iversen.

Petter Gjersvik

petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Og AS, Chertow GM, Fan D et al. Chronic kidney disease and the risks of death, cardiovascular events, and hospitalization. N Engl J Med 2004; 351: 1296–305.
2. Anavekar NS, McMurray JJ, Velazquez EJ et al. Relation between renal dysfunction and cardiovascular outcomes after myocardial infarction. N Engl J Med 2004; 351: 1285–95.

Utseende svarende til alder

«Utseende svarende til alder» er en kjent frase fra pasientjournaler. I en dansk studie undersøkte man om det å se eldre ut enn man faktisk er, er forbundet med høyere dødelighet (Epidemiology 2004; 15: 251–2).

Det ble tatt bilde av ansiktet til 387 danske tvillingpar over 70 år. 20 sykepleiere i alderen 25–46 år skulle deretter anslå alderen ut fra disse fotografiene. Gjennomsnittet av sykepleierens vurderinger ble brukt som tvillingenes anslåtte alder. Dødeligheten i de to påfølgende år ble deretter undersøkt.

Blant de 26 parene der den anslåtte alder avvek med minst to år, døde den eldste utseende tvilling først i 19 (73 %) av tilfellene ($p > 0,01$). Dette bekrefter at «utseende eldre enn svarende til alder» er forbundet med økt dødelighet. Forskerne konkluderte også med at størstedelen av variasjonen i anslått alder kan forklares med genetiske faktorer.

Kommunikasjonstrening nytter

Kommunikasjonstrening har en positiv effekt på hvordan leger og sykepleier snakker med pasientene. Dette er konklusjonen i en Cochrane-analyse beskrevet i Ugeskrift for Læger (2004; 166: 3487–9).

Oversikten dekker kun kommunikasjonstrening overfor kreftpasienter, og kun randomiserte studier med kontrollgruppe uten intervensjon. Over 2 800 artikler om kommunikasjon ble identifisert, hvorav 48 vurderte effekten av kommunikasjonstrening. Bare to studier kunne inkluderes i analysen.

Den ene studien omfattet 72 sykepleiere som gjennomgikk et 24 timers program. Deltakerne ble evaluert to måneder etter programmet. Den andre studien omfattet 160 onkologer som gjennomgikk et kurs over tre dager (Tidsskr Nor Lægeforen 2002; 122: 1069). Tre måneder etter kurset hadde legene signifikant bedre objektive kommunikasjonsferdigheter.

Kreft i skjoldkirtelen etter Tsjernobyl

Forekomsten av kreft i skjoldkirtelen har økt i Hviterussland etter Tsjernobyl-ulykken i 1986, men det er usikkert hvor stor økningen har vært.

I en ny studie har forskere fra New York og Minsk analysert data fra det hviterussiske kreftregisteret for perioden 1970–2001 (Int J Epidemiol 2004; 33: 1025–33). De fant en sterk økning i incidensen i alle områder av landet, hos begge kjønn og i alle aldersgrupper. Den største økningen ble registrert hos barn.